

INDOKOLÁS

a megkülönböztető és a figyelmeztető jelzést adó készülékek felszerelésének és használatának szabályairól szóló BM rendelet tervezetéhez

Ez az indokolás a Magyar Közlöny kiadásáról, valamint a jogszabály kihirdetése során történő és a közjogi szervezetszabályozó eszköz közzététele során történő megjelöléséről szóló 5/2019. (III. 13.) IM rendelet 21. § (2) bekezdés b) pontja alapján az Indokolások Tárában nem kerül közzétételre, mivel a jogszabály technikai, végrehajtási jellegű.

Az elmúlt időszak közpolitikai fejleményei nyomán kifejezett kormányzati elvárásként fogalmazódott meg a megkülönböztető fény- és hangjelzést adó készülék – közkeletű, hétköznapi elnevezése szerint a „kéklámpa” – használatára vonatkozó jogi szabályozás felülvizsgálata, továbbá a meglévő jogosultsági kereteknek és jogszabályi felhatalmazásoknak az indokolatlan, a visszaélésszerű, avagy a közérdek szolgálatához nem köthető alkalmazások megelőzését, valamint további visszaszorítását célzó esetleges szűkítése.

E törekvés önmagában is indokoltta és időszerűvé tette a jogi szabályozás átfogó felülvizsgálatát annak érdekében, hogy megnyíljon az út egy, a közlekedés biztonságát és az állam működésébe vetett közbizalom erősítését hatékonyabban szolgáló, következetesebb és átláthatóbb szabályozás kialakítása előtt.

A tárgykör tekintetében irányadó korábbi szabályozás átfogó felülvizsgálatának a szükségességét és időszerű voltát mindemellett a gyakorlati tapasztalatok is hasonlóképpen alátámasztották: az utóbbi időben megnőtt a megkülönböztető fény- és hangjelzést használó gépjárművek száma, amivel egyidejűleg jelentősen megnehezült annak hatósági ellenőrzése is, hogy a megkülönböztető jelzéssel közlekedő egyes szereplők szabályszerű módon vesznek-e részt ilyen módon a közúti forgalomban. A megkülönböztető fény- és hangjelzés jogosulatlan használata ugyanakkor megzavarja a közlekedés résztvevőit, súlyosabb esetben veszélyeztetve akár a személy- és vagyonbiztonságot is. A kormányzati célkitűzések mellett ezért a társadalom részéről is jogos elvárás volt az, hogy a jogi szabályozás kizárólag az elengedhetetlenül szükséges esetekre korlátozza a megkülönböztető jelzés jogszerű alkalmazásának a lehetőségét, továbbá kellően hathatós eszközöket mozgósítva legyen képes megakadályozni a megkülönböztető jelzés jogosulatlan igénybevételét.

Mindezen felismerésektől vezérelve a jogalkotó elérkezettnek látta az időt az előzőleg hatályban volt, *a megkülönböztető és figyelmeztető jelzést adó készülékek felszerelésének és használatának szabályairól szóló 12/2007. (III. 13.) IRM rendeletet* felváltani hivatott újabb jogszabály megalkotására, amelynek a keretei között lehetőség nyílik a tárgykör egészének a jogalkalmazói tapasztalatokhoz és igényekhez a leginkább igazodó módon, valamennyi tekintetben a napi gyakorlatban ténylegesen felmerült, illetve a legsürgetőbb megoldást követelő problémákra reflektáló módon megvalósuló, koncentrált újraszabályozására.

E célkitűzések jegyében az újabb szabályozás, miközben változatlanul fenntartja annak a megkülönböztető jelzés és a figyelmeztető jelzés, valamint az alanyi jogú jogosulti kör és a hatóságiengedély-köteles esetkörök megkülönböztetésén alapuló alapstruktúráját, a korábbiaktól részben eltérően állapítja meg az egyes címzettek jogosultságait, valamint a megkülönböztető jelzés használatára való jogosultság hatóság általi nyilvántartásának a rendjét.

Az újabb jogszabály megalkotásának az alapjául szolgáló szabályozási koncepció szerint az állami irányítás alatt álló hivatalok esetében nincs létjogosultsága az évenként ismétlődő, formális engedélyezési eljárásnak, hiszen e körben a szervezet vezetője felel a szabályszerű alkalmazásért és a jogosultság hatósági gépjárműnyilvántartásba történő bejegyeztetéséért, egyszerűbbé téve ezáltal a hivatali ügyintézés, valamint csökkentve a hatóság terheit.

Az új szabályozás az engedélyezési eljárás keretei közé tereli ugyanakkor a megkülönböztető jelzés használatának azon további esetköreit, amikor a jellemzően nem állami szerv címzett jogosultságára vonatkozó döntésnek a jogszabály kijelölése helyett a rendőrség mérlegelésén kell alapulnia (mint pl. az önkéntes tűzoltó egyesületek nem tűzoltó jellegű gépjárműveinek, valamint az egészségügyi szolgáltatást végző gazdálkodó szervezetek, illetve a közmű zavarának elhárítása érdekében feladatot ellátó szervezetek gépjárműveinek az esetében).

A jogalkalmazói gyakorlatban szerzett tapasztalatoknak megfelelően az újabb szabályozás különös figyelmet fordít a megkülönböztető jelzésnek a betegszállítással és a rendezvények egészségügyi biztosításával összefüggő használatát övező rendszabályok pontosítására, valamint a megkülönböztető jelzés használatával összefüggő közlekedésrendészeti előírásoknak az alapul fekvő egészségügyi tárgyú szabályozással történő megfelelő összehangolására is.

Az új jogszabály által végrehajtott módosítás kiemelt célterületét jelentik a megkülönböztető jelzés használatára való jogosultság hatósági nyilvántartására vonatkozó adminisztratív rendszabályok. Szakítva az előző szabályozás azon koncepciójával, amelyik valamennyi esetben a gépjármű üzemeltetőjének a kötelezettségévé tette a jogosultság járműnyilvántartásba, valamint forgalmi engedélybe történő hatósági bejegyeztetését, az új rendelet ugyanezt csupán az alanyi jogon fennálló jogosultságok esetében követeli meg továbbra is az üzemeltetőtől.

Az újabb jogszabály mindezek mellett a korábbi szabályozás alapján fennálló jogosultságok és kötelezettségek rendezéséről is megfelelően gondoskodik.

A módosuló szabályozás azonnali alkalmazhatóvá tétele érdekében ezért a korábbi IRM rendeletet felváltó BM rendeletben foglalt átmeneti rendelkezések kimondják, hogy az új jogszabályt a hatálybalépésekor folyamatban lévő közigazgatási hatósági eljárásokban és hatósági ellenőrzések során is alkalmazni kell.

Az előzőleg fennállott alanyi jogi jogosultságukat a jogszabályváltás következtében elvesztő gépjárművek üzemeltetői 60 napon belül kötelesek kezdeményezni a közlekedési igazgatási hatóságnál a megkülönböztető fény- és hangjelzést adó készülék, illetve a figyelmeztető jelzést adó készülék felszerelésére való jogosultságuk fennállására vonatkozó adatnak a járműnyilvántartásból és a forgalmi engedélyből való törlését abban az esetben, ha a jogosultság feltételei az újabb szabályozás alapján nem biztosítottak.

A megkülönböztető jelzés használatát engedélyező hatóság számára továbbá a módosuló szabályozás ugyancsak 60 napot biztosít az előzőleg kiadott engedélyek hivatalból megvalósuló felülvizsgálatára és szükség szerinti visszavonására abban az esetben, ha az új jogszabályban előírt feltételek vizsgálata alapján arra a következtetésre jut, hogy az engedély fenntartásának, illetve meghosszabbításának a továbbiakban nincs helye.